

PAPER DETAILS

TITLE: Tuhfetü's-seniyye'de "Nevruz"

AUTHORS: Yusuf ÖZ

PAGES: 127-135

ORIGINAL PDF URL: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/258283>

TUHFETÜ'S-SENİYYE'DE "NEVRÛZ"

Dr. Yusuf Öz*

Daha çok Tuhfetü's-seniyye ve Lügat-i Deşîşî adlarıyla bilinen Tuhfetü's-seniyye ile'l-Hazreti'l-Haseniyye, Deşîşî lakabıyla tanınmış Mehmed b. Mustafa b. Lütfullâh tarafından hazırlanmış mensur Farsça-Türkçe sözlüktür.

Mehmed b. Mustafa b. Lütfullâh bazı kaynaklara göre Amasyalıdır¹. Müellif uzun bir süre Mısır'da kalarak Deşîşe sadakası adıyla Haremeyn fakirlerine dağıtılan ve Osmanlılar döneminde resmî bir vakıf haline dönüştürülen Deşîşe² vakıflarının muhasebe işlerinde görev yapmış, bu münasebetle Deşîşî nisbesiyle anılmıştır³.

Bağdatlı İsmail Paşa Deşîşî'nin 988/1580 yılında öldüğünü kaydetmiş⁴, Kâtip Çelebi ise bu tarihi Tuhfetü's-seniyye'nin telif yılı olarak göstermiştir⁵. Sözlüğün Afyon Gedik Ahmet Paşa 18345 numarada kayıtlı 1015/1606'da kopya edilmiş nüshasında Deşîşî Mehmed b. Mustafa b. Lütfullâh'ın 1001/1593 yılında vefat ettiğine dair bir kayıt bulunmaktadır⁶.

-
- * Arş. Gör. Dr., Selçuk Üniv. Fen-Edeb. Fak. Fars Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı
¹ Bkz. Osmanlıcadan Türkçeye Söz Karşılıkları Tarama Dergisi, c.I, İstanbul 1934, s.54; Tarama Sözlüğü, c.I, Ankara 1963, s. XXVI
² Daha geniş bilgi için bkz. Seyyid Muhammed es-Seyyid, "Deşîşe", DİA., IX, 214-215
³ Müstakîmzâde, Süleymân Sa'düddîn, Mecelletü'n-nisâb, yz., Süleymaniye Ktp., Halet Ef. nr.628, yp. 213b
⁴ Bağdatlı İsmail Paşa, Hediyyetü'l-ârifîn, esmâ'ü'l-mü'ellifîn..., c. II, İstanbul 1955, s.255
⁵ Kâtip Çelebi, Keşfü'z-zünûn 'an esâmi'l-kütüp ve'l-fünûn, nşr. Ş. Yaltkaya, R. Bilge, c.I, İstanbul 1941, s.367
⁶ Bkz. TÜYATOK. 03, Afyon İli Yazmaları Kataloğu, Ankara 1996, s. 394

Tuhfetü's-seniyye, meşhur adıyla Lügat-i Deşîşî, 988/1580 yılında tamamlanarak III. Murad (1574-1595) döneminde, 1577-1590 tarihleri arasında Mısır beylerbeyi olan Sokulluzâde Hasan Paşa'ya ithaf edilmiştir. Deşîşî Mehmed b. Mustafa sözlüğüne uzun bir mukaddime yazmış ve mukaddime eserin yazılış sebebi, tertibi ve kaynakları hakkında bilgi vermiştir.

Tuhfetü's-seniyye'de kelime maddelerinin diziminde ilk ve son harfler esas alınmıştır. Maddeler son harfleri itibarıyla bâb kabul edilmiş ve bâblar alfabetik düzende sıralanmıştır. Bâblarda yer alan maddeler de ilk harflerine göre alfabetik olarak düzenlenmiş, ayrıca ilk harfler seslilerine göre memdûde (â), maksûre (a, e), meksûre (ı, i), mazmûme (o, u) şeklinde tasnif edilmiştir.

Mukaddime sözlük ile ilgili bilgilerden sonra, "Mukaddime-i kitâbî müstetâb" başlıklı ikinci bir mukaddime yazılarak bu kısımda Sâsânî padişahları, Derî Farsçası ve bu dilin "Derî" adıyla adlandırılmasının sebebi ve bu dilde kullanılan Arapça kelimeler ile Farsça asıllı "p", "ç", "j" ve "g" harfleri hakkında bilgi verilmiştir. Bu bilgilerin devamında gramer konularından Farsça isimler ve türleri, mastarlar ve yapıları, Farsça fiillerin mâzi ve muzâri kökleri ve bu köklerden kelime türetme şekilleri ile ilgili kurallar anlatılmıştır.

Müellif, Tuhfetü's-seniyye'yi hazırlarken muteber kabul ettiği Farsça-Türkçe sözlüklerden Lütfullâh Halîmî b. Ebî Yûsuf'un Lügat-i Halîmî (telifi 850-872/1446-1467 arası), Hatîb Rüstem el-Mevlevî'nin Vesîletü'l-mekâsîd ilâ ahseni'l-merâsîd (telifi 903/1498), Hasan b. Hüseyin b. İmâd el-Karahisârî'nin Şâmilü'l-lüga (telifi 910/1504), Kemal Paşazâde Şemsüddîn Ahmed b. Süleyman'ın Dekâyiku'l-hakâyık (telifi 929-940/1523-1534 arası), Ni'metullâh b. Ahmed b. Mübarek er-Rûmî'nin Lügat-i Ni'metullâh (telifi 957/1540) adlı sözlüklerinden başlıca kaynak olarak yararlanmıştır.

Deşîşî, Farsça kelimelerin Türkçe karşılıkları ve açıklamalarında, yukarıda adları anılan sözlüklerdeki ortak yönleri almış, farklı ve ihtilaflı anlam ve izahları da ayrıca kaynağın adını vererek belirtmiştir. Farsça kelimelerin morfolojik açıklamaları ve mecazi anlamlarına dair alıntılar çoğunlukla Dekâyiku'l-hakâyık'tan olup bu alıntıları müellif "fâzıl-ı muhakkık Dekâyiku'l-hakâyık'da böyle tahkîk ve tedkîk etmişler" kaydıyla belirtmiştir. Müellif "lûgat-i garîbe" ya da "mervî" kaydını düştüğü maddeler için şahit beyit nakletmiştir. Bu örnek beyitlerin önemli bir kısmı XIV. Yüzyılın edip ve şairlerinden Şems-i Fahrî adıyla bilinen Şemsü'd-dîn b. Fahru'd-dîn-i İsfehânî'nin Mi'yâr-ı Cemâlî (telifi 744/1344) adlı Farsçadan Farsçaya sözlüğünden alınmıştır.

Tuhfetü's-seniyye, yukarıda adları geçen Farsça-Türkçe sözlüklerin söz varlıklarını içeren hacmi; ayrıca maddeler arasına katılmış tarih, edebiyat ve edebiyat tarihine dair bilgilerin yanı sıra, maddelerle ilişkin nakledilen latife, nükte, rivayet, hikâye, efsane ve yer yer manzum parçalarla oldukça zengin ve geniş bir muhtevaya sahiptir. 14.000 civarında madde kapsayan Tuhfetü's-seniyye ile'l-Hazreti'l-Haseniyye'de sözlük dışı yer alan bazı konuların başlıkları şunlardır:

1. On iki burcun esâmîsi ve a'dâdı ve sâ'ir umûru beyânında (mensur)
2. Seb'a-i seyyârenin esâmîsi ve sâ'ir umûru beyânında (mensur)
3. Hânehâ-yi kevâkib-i seyyâre (manzum)
4. Evc-i kevâkib-i seyyâre (manzum)
5. Sadakatü'l- kevâkibi's-seyyâre ve 'adetühâ 'alâ mezhebi ehli'l-Hînd (mensur)
6. Takvîmlerde yazılan tevârîh beyânında, ta'rîfü't-târîh (mensur)
7. Fûrs-i kadîm hakkında (mensur)
8. Celâlî târîhi ve Kıbtî târîhi (mensur)

9. Zikr-i kemiyyet-i 'aded ve beyân-ı enbiyâ (mensur)

Ahmed b. 'Ali b. Ahmed 1059/1649 yılında Nuhbetü't-Tuhfe adıyla Tuhfetü's-seniyye'nin bir muhtasarını hazırlamıştır. Hisâlî mahlaslı 'Abdurrahman b. Eyyüb b. Süleyman da 1080/1669-70 yılında Nuhbetü't-Tuhfe'yi özetleme yoluyla başka bir sözlük yazmıştır. Tuhfetü's-seniyye'nin 1216/1801 yılında tamamlanmış, fakat yazarı bilinmeyen bir muhtasarı daha vardır.

Tuhfetü's-seniyye'nin Nüshaları *

Afyon, Gedik Ahmet Paşa İl Halk Ktp. **18345** (1015)

Ankara, Milli Ktp. Bes.A(A) **4937** (1125); Ankara Üniv. DTCF. Ktp. İ. Saib I, **1038**

İstanbul, Atıf Ef. Ktp. **2716**; Köprülü Ktp. M. Asım Bey **656, 657, 658, 659, 660**, Fazıl Ahmed Paşa **1520**; Nurosmaniye Ktp. **4280** (1086), **4281** (1026), **4282** (1049), **4283** (994); Süleymaniye Ktp., Ayasofya **4745**, Damad İbrahim **1118**, Esad Ef. **3210, 3211** (1083), Fatih **5243**, Hamidiye **1392**, H. Hüsnü Paşa **1098**, Lala İsmail **645**, Laleli **3558**, Reisülküttap **1110**, Süleymaniye **989** (1141), Yeni Cami **1157**, Yusufaga **368**; Topkapı Sarayı Müzesi Ktp., Bağdat Köşkü **383, 384** (1118), III. Ahmed **2755, 2756, 2757**

Kayseri, Râşid Efendi Ktp., Râşid Ef. Eki **1061**

Konya, Yusufaga Ktp. **7517** (1146)⁷

* Nüshaların istinsah tarihleri hicri-kameri yıla göre parantez içerisinde belirtilmiştir.

⁷ Nüsha ve tavsifleri için bkz. Karatay, F. Edhem, Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi Türkçe Yazmalar Kataloğu, c.II, İstanbul 1961, s.28-29; Köprülü Kütüphanesi Yazmalar Kataloğu, haz. Ramazan Şeşen, Cevat İzgi, Cemil Akpınar, c.II, İstanbul 1986, s.178, aynı eser, c.III, s.300, 301; TÜYATOK.03, s.394; Karabulut, Ali Rıza, Kayseri Râşid Efendi Eski Eserler Kütüphanesi'ndeki Türkçe, Farsça, Arapça Yazmalar Kataloğu, Kayseri 1982, s.130, 194; Şefik Melahat, İstanbul Kütüphaneleri Yazma Lügatleri (İstanbul Dârülfünûn'u Edebiyat Şubesi Mezuniyet Tezi, İstanbul 1933), İstanbul Üniv. Merkez Ktp. Tez nr.307, s.99 v.d.; Blochet, E., Catalogue des Manuscrits Turcs de la Bibliotheque

Eski Türkler ile İranlıların “yılbaşı” olarak kutladıkları Nevrûz, Tuhfetü’s-seniyye’de genişçe açıklanmış maddelerden biridir. Nevrûz “yeni gün” anlamına gelen Farsça bileşik isim türünde bir kelimedir. Bu kelimenin Türkçe karşılığı, eski ve bugün yazma halde olan Farsça-Türkçe sözlüklerin çoğunda, “ma’rûf” ve “ma’lûm” gibi ibarelerle ya da “yeni gün” karşılığıyla gösterilmiştir. Deşîşî Mehmed b. Mustafa b. Lütfullâh Tuhfetü’s-seniyye ile’l-Hazreti’l-Haseniyye adlı sözlüğünde nevrûzu açıklarken bazı kaynaklardaki bilgileri ve rivayetleri de aktarmıştır. Sözlükte nevrûza dair şu bilgiler yer almaktadır.

Nevrûz: “Neyyir-i a’zam ya’nî güneş nokta-i i’tidâl-i rebî’îye ya’nî burc-i hamelün evveline geçdüğü güne dirler. Mülûk-i ‘Acem ol günde ‘ıyş iderler. Ve Târîh-i Mısır sâhibi eş-Şeyh Takiyü’d-dîn el-Makrizî -rahimehu’llâh- nevrûzun sebab-i tesmiye vü vafında böyle beyân eyler ki sâhibü’l-Kasas ve’l-ahbâr Veheb b. Münebbih rivâyet ider ki vaktâ kim Nemrûd-i merdûd İbrâhîm ‘aleyhisselâmı âteşe atdı ol zamânda ‘âlemde ‘azîm avâzeler zâhir olup ol gice ve ol gün cemî’ âteşlerin harâreti müntafî olup ehl-i dünyâdan bir ehad nârdan inkınâ’ itmedi. Bu sebebdan halk-i ‘âlem ol gün ve ol giceye ‘azîm i’tibâr idüp her ol gün ve ol gice geldükde âteşler yakup sabâha dek yatmayup ol güne neyrûzü’l-neyrûz didiler. Lisân-i Süryânî’de bayram demek olur. İbn-i ‘Abbâs’dan -raziyallâhu ‘anhü- nevrûzda ‘îd itdüklerinüñ sebebdan su’âl olundukda buyırmışlar ki yaylak âhiri tamâm olup evvel-i sene duhûl idicek pâdişahlar, vüzerâ vü nüdemâ ve beglerbegiler ve beglerine hıl’at virüp ihsân ü ‘atâlar idüp ve sâ’ir halk-ı ‘âlem ashâbına ve ahabbına envâ tuhuf ve ‘atâyâ gönderüp A’câm tâ’ifesi sünnet ittihâz itdiler. Ve Hâfız Ebü’l-Kâsım ‘Ali b. ‘Asâkir Târîh-i Dımışk’da İbn ‘Abbâs’dan rivâyet ider ki vaktâ ki Fir’avni-i bî-‘avn kavmine “İnne hâzâ le-sâhirûn ‘alîm”* didi. Anlar

Nationale, c.I, Paris 1932, s.393-394; Flügel, G., Die Arabischen, Persischen und Turkischen Handschriften der Kaiserlich-Königlichen Hofbibliothek zu Wien, c.I, Wien 1865, s.135, 138

* “Doğrusu bu bilgin bir sihirbazdır.” Kur’ân, A’raf, 109.

dahi didiler ki “Sen de sahare(y)i cem‘ eyle. Fir‘avn Mûsâ ‘aleyhisselâma “Yâ Mûsâ fec‘al beynenâ ve beyneke mev‘iden lâ-nuhlifuhu nahnü velâ ente (mekânen süvâ)”** . Ol gün sen ve Hârûn ve sahare cem‘ olup didi: Mûsâ: “Mev‘ideküm yevmü’z-zîneti*** .” İttifâken ol yevm, evvel-i sene ve sebt günü idi ki nevrûz idi. Bir rivâyetde sahare Fir‘avn’a didiler ki Mûsâ ile bir güne va‘de eyle. Fir‘avn işitdi. Ol yevm-i zînete va‘de eyledi ki ‘îd-i ekber-i bıkrdir. Ol gün sebt günü idi ki halk-ı ‘âlem cem‘ oldı. Ba‘zılar didiler ki Nevruz Fûrs aylarından Âzâr’ın on dördü ve Kıbtî’de Barmahât (?) ayı idi. Ba‘zılar mülûk-i Fûrs’den Cemşîd ihdâs eyledi didiler. Vaktâ ki ekâlîm-i seb‘aya mâlik oldı ve kendüye aslâ hasm kalmadı ol günü bayram idüp nevrûz deyü ad virdi. Mîr ‘Ali Şîr Nevâyî Tevârîh-i mülûk nâm risâlesinde böyle nakl ider ki evvelâ nevrûza şöhret viren selâtîn-i ‘Acemden Cemşîd idi. Müddet-i saltanatı yediyüz yıla yetişecek Istahra’a bir ‘azîm binâ peydâ eyledi ki şimdiki halde ya’nî târîh-i hicretîñ tokuz yüzinde henüz eseri ve resm ü nişânesi var idi ve kim âdemî-zâde anuñ gibi binâ yapmak muhâl görünür, kişi görmeyince inanmaz. Ve ba‘zı tevârîhde anı çihil minâre deyü zikr iderler. Çün bu ‘imâreti temâm itdi ‘âlem selâtini ve cihân ekâbir ve eşrâfını anda cem‘ idüp zıyâfet itdi. Ve ol zamânda güneş nokta-i i’tidâl ve rebî‘îye tahvîl itmişdi. Ve ol binâda kırk karış irtifâ‘ı altundan bir taht üzerine oturup ‘adâlet sayd ü sadâsın ‘âleme münteşir eyledi ve ol günüñ adını nevrûz kodı. Ve ba‘zılar Hazret-i Süleymân kendülere hâtemi rücû‘ itdüğü güne nevrûz didi dirler. Ba‘zılar Eyyûb ‘aleyhisselâm şifâ bulduğı gün ol günü ‘îd idüp ovaları sulamak sünnet oldı. Ba‘zılar dirler ki Şam’da Benî İsrâ’îl’den bir sıbta tâ‘ûn gelüp ol kavm ‘Irâk’a gitdiler. Mülûk-i ‘Acem haberlerin işidicek anlaruñ cümlesin bir hisâr içine koyup ol kavm dört biñ nefer kimse idi. Cümlesi anda helâk oldılar. Ol zamânda olan enbiyâdan olan birine vahy nâ’il olup fulân sıbta ile, ki ol zamânda ol hisârda helâk olmuşlar

** “Bizimle senin aranda bir vakit tayin et ki sen de, biz de düz bir yerde bulunalım.” Kur’ân, Tâ-Hâ, 58.

*** Mûsâ: “Buluşma zamanımız, sizin bayram gününüzde, insanların toplandığı kuşluk vaktidir (dedi).” Kur’ân, Tâ-Hâ, 59.

idi, anlar gele fulân şehriñ kavmi üzerine var harb eyle diyü emr olıcak yâ Rab nice harb ideyin ol kavm helâk olmuşlardır diyicek ben anları ihyâ iderin deyü vahy gelicek bir gice ol hatîre üzerine yağmur yağup ol helâk olan kavm be-kudretullâh gîr u hayât buldılar. Mezkûr kavmiñ hakkında der ki Kur’ân-ı ‘azîm’de Hak Te‘âlâ buyurur: “Elem terâ ile’l-lezîne harecû min diyârihim ve hum ulûfun hazere’l-mevti fekâle lehumullâhu mûtû sümme ahyâhum.”*

Bu haber mülk-i Fars’a varıcak ol günü mübârek tutun diyü emr idüp halk birbiriniñ üzerine sular saçup şâdıklar idüp ol gün yevm-i nevrûz olup ile’l-yevm adet oldu.

Rûz-i nevrûzda su saçmakuiñ sebebi Me’mûn halîfeden su’âl idicek bu vechle cevâb virdi ki mezkûr olan âyet-i kerîmedir. Benî İsrâ’îl’den bir kavm tâ’ûndan kaçup ba’zılar cihâd emr olındıkda katlden havf idüp diyâr-ı dûndan kaçup gitdiler. Hak Te‘âlâ ol kavmiñ cümlesini helâk idüp mevti buldırdı ki mevtten bir zinde necât bulmaz. Ba’de enbiyâdan Hukul’uiñ vâsıtasıyla ihyâ eyledi. Ol günü ‘îd idüp birbiriniñ üzerine su saçup şâdıklar itdiler ve ol gün gelicek su saçmağı ‘âdet idüp ilâ yevminâ hâzâ ‘âdet kaldı. Ve ba’zı mu‘teber tevârihde bu vechle mezkûrdur ki vaktâ ki Cemşîd’uiñ saltanâtı yediyüz yıla yetişdi cemî‘ ‘ömrinde başı ve dişi vesâ’ir a‘zâsından biri hiç ağırmamagın müfrit, câh u gurûr ve devlet ü tekebbûri dimâgına fâsid-i hıyâl salup kendü sûreti gibi bütler düzüp ekâlîme perâkende idüp aña secde itmeye emr eyledi. Secde itmeyeni âteşe bıraktı. Üçyüz yıl mikdârı bu emr müstevlî vü müstemer olup halk-i ‘âlemi bütperest eyledi. Lâcerem muktezâ-yi hikmet-i ilâhî ol idi ki aña cezâ eyleye, şeddâd hadde takdîr oldu. Karındaşı oğlu Zahhâk’ı ‘azîm ‘asker ile üzerine gönderüp mukâbele ve mukâtele itdükce sanup tâc u tahtından ayrılup ikiyüz yıldan ziyâde tenhâ vü piyâde üç gün bir yerde karâr idemeyüp dirler ki rub’-i meskûnı iki

* “Binlerce kişinin memleketlerinden ölüm korkusuyla çıktıklarını görür gibi bilmedin mi?” Kur’ân, Bakara 243.

devr eyledi. ‘Âkıbet vilâyet-i Çin’de tutulup cismini bıçakı ile pâre pâre eylediler.

Ve ‘Ali b. Hamza-i İsfehânî kitâb-ı A‘yâdü’l-Fürs’de böyle nakl iderler ki nevrûzı vaz’-ı evvel Cemşîd’dir ki mülûk-i Fürs-i evvelîñ, ki Pîşdâdîler’dir, ‘adlleri ziyâdeliginden “pîşdâd” lakab komışlardır. Ma’nâ-yi nevrûz, yevm-i cedîddir ve nevrûz ehl-i Fürs yanında yevm-i i’tidâl-i rebî‘îdir.

Ehl-i Hind’ün nevrûzı burc-i ‘akrebün on üçündedir ki aña i’tidâl-i hevâ ol vilâyetde ol zamânda olur. Nite ki eyyâm-i Ferîdûn’da Mihr-cân idi. Vaktâ ki Zâhhâk-i ‘uluvvî’yi, ki ba‘zılar adı Buyur-esb’dir didiler, katl itdüğü gün, ki ol gün kendüsi firâg-i hâtırla taht-i saltanata cülûs itdi, ‘îd idüp ol güne Mihr-cân deyü ad kodı ve ol gün nevrûzdan iki bin yigirmi altı yıl soñra idi. İbn Vassâf Şâh, mülûk-i Kıbt’dan Menkoloş zikrinde dir ki Mısır’da nevrûzı evvel vaz’ iden ol idi. Kevâkibe ikrâmen yedi gün muttasıl yiyüp içüp ‘îd iderler idi. ‘Âlimü’l-‘allâme Ebu’l-Kâsım Huseyn b. Muhammed -revvehallâhu ruhahu- ki Râgib-i İsfehânî dimekle meşhurdur, Muhazıratü’l-üdebâ Saykalü’l-fehm nâm kitâbında nevrûz ile Mihr-cân beyânında böyle dir ki: Cemşîd’ün, ki ba‘zılar Fehmurs’ün kardaşıdır, ba‘zılar karındaşı oğludur didiler, çün taht-ı saltanata otırdı cihân mülkine ‘adl ü dâd ile zîb u ziynet virdi. İrân iklîminün tahtı ki ‘arz-ı Bâbil’dir ta’mîr idüp ve temâmet-i rub’-i meskûna hâkim ve mâlik oldukda ‘âlemün selâtîn vü eşrâfını cem’ idüp ziyâfet itdi. Ol gün güneş hamel burcuna tahvîl itmişdi. Ol günün adını nevrûz kodı ve her yıl ol gün geldükde bayram eylemegi ‘âdet itdi ve müddet-i saltanatı biñ elli yıla yetişdi. Taberî’de anuñ katli Buyur-esb’e mensûbdur, gayri tevârîhde yoktur. Ba‘dehu Buyur-esb pâdşâh oldu. Ferîdûn ki ba‘zılar Cemşîd nebîresidir, ba‘zılar Atb’ın oğludur ki Tahmurs neslindendir dirler. Zâhhâk üzerine hücum idüp vilâyet-i Magrîb’de tutup cebel-i Demâvend’de bir kuyı içinde habs itdi. Ol gün Mihr-cân ayınuñ nısfı idi adını Mihr-cân koyup ol güne ta‘zîm sünnet oldu.

Ve ba'zılar nevrûz, Keyûmers b. Hebbetullâh b. Hazret-i Âdem'in togdığı gündür didiler. Zîrâ Keyûmers togdığı gün dîvârlardan yeşil çemen zâhir olup cemî'-i ağaçlar vakitsiz yemiş virdiler Keyûmers kerâmetine ve Keyûmers hayy-i nâtık dimekdir. Ba'zılar nevrûz Hak Te'âlâ cell ü 'alâ zulmeti nûr ile hark virdi ve göği yaradup dünyâyı tekvîn idüp feleke devrân emr eylediği gündür didiler. Ammâ su saçmak zamân-ı evâyilde bir kavme gâyet kahtlık müstevlî olup müddet-i medîd yağmur yagmamakla ot bitmeyüp cemî' devvâb ve mevâşîleri ve halkuñ ekseri cu'dan helâk olup ba'dehu Hak Te'âlâ yağmur yagdırup ol kavm gâyet ferhânlıgdan birbirinüñ üzerine sular saçdılar. Ba'dehu ol gün geldükde bayram idüp su saçmagı 'âdet idüp ilâ âhirü'd-dehr Mecûsîlere 'âdet oldu.

Ba'zılar nevrûz ol gündür ki Zû b. Tahmasb, ki Minûçih'r'üñ nebîresidir, mehdde iken söyledi: Hazret-i 'aleyhisselâmdan çok evvel idi ki ol iklîme gâyet kahtlık müstevlî olup şöyle ki Zû'nun babası ol kahkda helâk olup Zâb mehdde idi. Söze gelüp ol rahîm ve kerîmden yağmur taleb eyledi. 'İnda'llâh du'âsı kabûl olup yağmur yagıcak A'câm ol güne ta'zîm idüp bayram itmegi 'âdet itdiler.'”*

-
- Metnin aktarıldığı nüshanın tavsifi: Konya Yusufâğa Kütüphanesi nr. 7517, yp. 147a-149a
Şemseli, salbekli, kenar zencirekli, miklepli, kahverengi meşin bir cilt içerisinde; 284x158 (203x66) mm. ebadında, 29 satırlı, 353 yapraktır. Nesih hatla 1146/1734 yılında istinsah edilmiştir. Serlevha tezhipli, yapraklar yaldız cetvelli olup bâb başlıkları ve maddeler kırmızı, maddelerin ikinci harfleri, maddeden önce yeşil mürekkeple belirlenmiştir. Zahriyede babların fihristi ve sayfa numaraları yer alır.

